

Գ Ր Ա Կ Ա Ն

Տ Ա Ն Գ Ի Է Ա Ն Ի Կ Ի Է Ր Ի

ԱՍՏՈՒԱՆՈՒՅԻՆ, ԿԱՏԱԿԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՐՔԱՅՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԳ Գ.

Լուսնի երկմբի մէջ եմ այն կիմերը՝ որ ուխտ ըրած եմ կուտօթեամ, բայց բռնի ապշոպուած եմ ամկէ, զը գտմէ Տամզէ Բիզգարտա Տոմարիմ՝ որ տեղեկութիւն կու տայ Գոստամցա կայսրուհուն մասքմ:

Ան արեգակն որ նախ իմ կուրծքը տաքցուց, Զքնաղագեղ ճշմարտութեան քաղցրը դէմքն Յայտնած էր ինձ կրկին կրկին փաստերով:

Եւ ցուցնելու համար ինքզինքս ուղղուած եւ անկասկած՝ բարձրացուցի գլուխըս վեր Որբան որ էր պատշաճ՝ խօսքեր գլուցնելու:

Բայց երեցաւ տեսիլ մ'որ գիտ այնքան պինդ իրեն քաշեց՝ որպէս զի լաւ տեսնելի, Որ ես այլեւս խոստովանաքըս մոռցայ:

Երբ շինջ՝ պայծառ ապակիի նայինք մէջ, Եւ կամ վրձնու եւ հանդարտիկ ջուրերու՝ Ոչ այնքան խոր որ յատակին չերեւայ,

Մեր դէմքերուն գիծերը մեզ կը դառնան Անքան տըկար՝ որքան մարգրիտն ազուցուած ձերմակ ճակտի վրայ՝ կու գայ մեր բիբերուն:

Տեսայ նրման շատ դէմք պատրաստ խօսելու: Եւ հակառակ սխալին ինչպիսի մէջ՝ անոր Որ մարդ՝ աղբիւր սիրահարցուց իրարու:

Հագիւ զանտեք նըկատեցի՝ կարծեցի Յուսցումներ դէմքի, և զի լաւ տեսնեմ Թարդեօք որոնց էին՝ աշուխ դարձուցի:

Բայց տեսնելով ոչինչ՝ զանտեք ուղղեցի Առաջնորդիս՝ որ կը ժպտէր, և այնուին կը վառվռէր նըրբական շողիւնով:

«Մի՛ գարմանար, ըսաւ, թի՛նչու կը ժպտիմ Տըղայական դատաստանիդ վրդույ ես, Զի ճշմարտին վրայ չի հանգչիր ոտքդ դեռ:

Այլ զերզ սովոր ես՝ կը գըթեմ դանդաղուն, Գոյացութիւն եմ տեսածներդ իրական, Հոս զրկւած իրենց ուխտին վրիպումէն:

Բայց հետերնին խօսէ՛, լրսէ՛, հաւատա՛, Զի ճշմարիտ լոյսը որով կը զմայլին Զի թողուր բնաւ որ ոտքերնին զարտուղի՛»:

Եւ ես դարձայ ստուերին որ ինձ կը թըւէր Խօսակցելու խանդաղակաթ, եւ սկըսայ Նըման մէկուն որ մեծ տնէնէն կը կապուի:

«Ընտրեալ հոգի, որ քաղցրութիւնը կը զգաս Յաւէժ կեանքի՛ լուսով դէմքին էական, Զոր կ'իմանան ճաշակողները եւեթ,

Երախտապարտ պիտ' ընես զիս, եթէ զիս Գոհացընես անուամբդ ու ձեր վիճակով»:

Եւ նէ պատրաստ եւ ծիծաղկոտ աքցերով: «Մեր սէրն արդար փափագին չի փակեր դէմ Դոներն երբեք, ճիշդ ինչպէս ան որ կ'ուզէ իր արքունիքն ամբողջ իրեն նըմանակ:

Ես աշխարհի մէջ եղայ կոյտ վանական:

Եւ եթէ միտքդ ինձ լաւ նայի, զիս քնէ Պիտի չծածկէ գեղեցկութեանըս աճումն:

Այլ պիտի գիտ ճանչնաս որ եմ Բիզգարտան: Որ հոս այս միւս երանուհեաց հետ դրուած Երջանիկ եմ դանդաղագոյն գունտին մէջ:

Մեր սէրն ու գուժը որ միայն ու միայն Հըրահըրւած են հաճոյքով Մուրք Շողոյն՝ կը բերկրին այն կարգով՝ զոր ինքն է դըրած:

Եւ այս վիճակն որ այնքան ստոր կը թըւի՝ Տրուած է մեզ, քանզի մենք մեր ուխտերուն Անփոյթ եղանակ, թէրացանք ինչ ինչ մասամբ»:

Եւ ես իրեն. «Հիանալի դէմքերնուդ Մէջ կը փայլի չեմ գիտեր ինչ մ'աստուածեան Որ ձեզ նախկին նմանութենէն կը փոխէ:

Այս պատճառաւ յիշելու մէջ չեղայ փոյթ: Բայց ինչ որ ինձ կ'լսես դուս արդ՝ կ'օգնէ ինձ, Այնպէս որ ալ դիւրին է ինձ ճանչնալ քեզ:

Բայց ըսէ ինձ, դուք երջանիկ արդէն հոս՝ կը փափագի՞ք աւելի բարձր տեղեր, Որ աւելի տեսնէք եւ շնորհ ունենաք»:

Նախ ժպտեցաւ ըստուերներուն հետ այն միւս, Եւ յետոյ ինձ պատասխանեց բերկրազուարթ, Կարծես այրէր հըրով սիրոյն Աստուծոյ:

«Եղբայր, մեր կամքն ունի սիրոյ լաւութիւնն Իբր անդորրիչ, որ ամբ ուզել կու տայ լոկ ինչ որ ունինք, եւ ծարաւ չի տար ուրիշ:

Եթէ՛ 'ղձայինք ըլլալ բարձրերն աւելի, Պիտ' ըլլային մեր փափագներն հակառակ կամքին Անոր՝ որ ըզմեզ հոս կը տեսնէ:

Բան մ'որ՝ տեսնես պիտի՛ չունի տեղ երկինքն: Այլ հարկ է հոս ապրիլ սիրոյ ոգիով, Եւ եթէ իր բնութեան լաւ ուշ դարձընես:

Երանութեան ի՞նչ պայման է մասնաւորդ Պարունակուիլ աստուածային կամքին մէջ, Որպէս զի մէկ ըլլան կամքերն ամէնուս:

Մեզ հաճել է ըլլալ հոն ուր որ եմք, Ինչպէս հաճոյ է Աստուծոյ ուր որ եմք՝ Մեզի ուզել այն ինչ որ ինքը կ'ուզէ:

Եւ իր կամօն է խաղաղութիւնն յաւետ մեր.
Ան՝ ծոփն է այն՝ ուր կը դիմէ ամէն ինչ
Որ կը ստեղծուի անկէ եւ կամ բնութենէն»:

Յայտնի եղաւ ինձ այն ատեն որ երկկնքն
Աղբայութիւն է ամէնուր, վեհ բարւոյն
Շնորհք թէ՛ եւ շանձրեւէ խոյն կերպով հոն:

Երբ կերակրէ մը յագենանք եւ մընայ
Դեռ ախորժակ ուրիշի՝ աս կը խնդրենք
Եւ այն միւսին համար կ'ըլլանք շնորհակալ:

Այսպէս ըրի շարժումներով ու խօսքով
Իմանալու իրմէն թէ ինչ կըտաւ էր
Որուն հիւսուածքը չէր կրցիր գլուխ հանել:
« Սուրբ կեանք եւ վեհ արդիւնք, ըսաւ, կը
[դասեն

կին մ'երկնքի բարձրերն, որուն կանոնով
Զեր աշխարհին մէջ կը հագուին, կը քողուին,

Որ մինչեւ մահ հետը ննջեն եւ հսկեն

Այն փեսային՝ որ կ'ընդունի ամէն ուխտ

Որ միաբան է սիրով իր հաճոյքին:

Որ հետեւիմ իրեն՝ փախայ աշխարհէն
Դեռ մանկուհի, փակուեցայ իր զգեստին մէջ
Եւ խոստացայ հետեւելու իր կարգին:

Յետոյ մարդիկ՝ աւելի վարժ շարիքի
Քան բարիքի՝ քաղցըր վանքէն գողցան զիս,
Աստուած գիտէ թէ յետոյ կեանքս ինչ եղաւ:

Եւ պաղպղուն այն միւս հոգին՝ որ քեզի
Կը յայտնուի իմ աշակողմս, ու բոլոր
Լուսովը մեր պարունակին կը վառի,

Ինչ որ ըսի՝ մ' մասիս՝ իրեն կ'իմանայ.

Նէ քոյր եղաւ, եւ այսպէս իր զըլուխէն

Շոգուեցաւ սուրբ քողին ըստուերը բռնի:

Բայց ինքն ալ եբբ աշխարհ դարձաւ ակամայ

Եւ հակառակ սովորութեան մը բարի,

Սրտին քողէն չըմերկացաւ բնաւ երբեք:

Աս լոյսն է մեծ Գոստանցային, որ ծընաւ

Սըւեհիոյ երկրորդ կայսրէն փառահեղ՝

Երրորդը, այս հարկատուութեան հուսկ վերջինն»:

Այսպէս ըսաւ, յետոյ սկըսաւ ողորջն քեզ

Մարիամ երգն, եւ երգելով չիք դարձաւ

Ճիշդ ինչպէս ծանրը բան մը մուկ շուրի մէջ:

Աչքս որ իրեն հետեւեցաւ այն չափով

Որ կարելի եղաւ՝ երբ զայն կորսնցուց,

Դարձաւ նշանին իր մեծագոյն փափագին,

Եւ կապուեցաւ Երանուհի վրայ բոլոր.

Բայց նէ այնպէս փայլատակեց աչքիս մէջ

Որ չըկրցաւ նախ տեսութիւնըս տոկալ,

Եւ աս՝ ինքի տըւաւ հարցումս յապագել:

Թորգ. Հ. Ա. ՂԱՅԻԿԱՆ

(Շարունմակելի)

Զ. Ռ. ԳԱՄԲԵԼԼ

ԵՐԵՐ ՆՈՒԱԳ

ՍՈՎՈՐՈՑԹԻ ՎՐԱՅ

Ա

Ո՛վ Տէր, առանց քեզի միտ,

Քը բարձրանալ չէ կարող

Աշխարհէ վեր, հեռուներն

աշխարհային բաներէ,

Եւ ոչ գործերը Մարդուն

տեսնել ուրիշ աչքերով

Քան զորըս մարդ կը տեսնէ.

Երկիրն իր մէջ կ'ընդգոգէ

Թանձր առազաստ մ', եւ անկը

որ միանգամ կը շնչեն

Մթնոլորտին անոր ծանր

օդը՝ վազեն պէտք է միշտ

Նոյն ճանապարհը՝ երկայն

եւ ծեփածուռ, զոր ամէնք

Հետեւած են՝ անգամ մ'երբ

մարտիրապատ երկրագունդն

Որուն վերայ կ'ապրիք մենք՝

ըստեղծուեցաւ Քենէ, Տէր:

Այսպէս ամէն ոք մինչեւ

ժամանակաց վախճանն հուսկ

Պիտի քալէ ուրիշի

մը հետքերուն վերայէն,

Եթէ երբեք աշուրնեւ

րը չեն բացուած Քու շնորհիւ.

Գուն լոկ կրնաս պատուել քողն

մարդկայէն մեծ տաճարին,

Որ է դամբան բանալան

մտքին եւ տուն մեղքերու:

Բ

Զերդ Հերովդի տաճարին

մէջ կախուեցաւ վարագոյրն

Որ կը զատէր ժողովուրդ.

դը Սրբութիւն Սրբոցէն,

Եւ ան ինչպէս անանուն

ըստուեր մը հոն մընաց միշտ,

Աստուածային դէմքին փայ.

լը ծածկելով թաքթաքուր.

Մինչեւ Փրկիչն աշխարհի

Խաչին վերայ մեռնելով